

ВИСНОВОК
Міністерства юстиції України
за результатами правової експертизи
проекту Закону України «Про засади державної політики
національної пам'яті Українського народу»

Загальна підсумкова оцінка: відповідний із зауваженнями щодо недотримання вимог нормопроєктувальної техніки.

Розробник

Український інститут національної пам'яті.

Правові підстави прийняття (схвалення) акта

Стаття 93 Конституції України.

Антикорупційна експертиза

У проекті Закону відсутні корупціогенні фактори.

Оцінка відповідності проекту акта законодавства Конституції та законам України, іншим актам законодавства

Відповідний (чек-лист 1).

Оцінка відповідності проекту акта законодавства принципу недискримінації (антидискримінаційна експертиза)

Відповідний (чек-лист 2).

Оцінка відповідності проекту акта законодавства вимогам нормопроєктувальної техніки

Невідповідний (чек-лист 3).

Оцінка відповідності проекту акта законодавства принципу забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків

Відповідний (чек-лист 4).

Оцінка відповідності проекту міжнародного договору України, який пропонується схвалити (підписати) згідно з проектом акта законодавства, Конституції та законам України

Проект акта законодавства не є проектом акта законодавства, яким пропонується схвалення (підписання) проекту міжнародного договору України (чек-лист 5).

Правову експертизу проведено

Управління соціального, трудового та гуманітарного законодавства
Департаменту публічного права.

**Віце-прем'єр-міністр з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України –
Міністр юстиції України**

Ольга СТЕФАНІШИНА

Анна Грудецька 279 65 28

СЕД АСКОД
Міністерство юстиції України
№ 7494/218676-11-24/7.2.3 від 20.01.2025
Підписувач Стефанішина Ольга Віталіївна
Сертифікат 382367105294AF9704000000C3152B017D0FD302
Дійсний з 06.09.2024 17:30:53 по 06.09.2026 17:30:53

Оцінка відповідності проєкту акта законодавства Конституції та законам України, іншим актам законодавства

Підсумкова оцінка: відповідний.

Критерії оцінки:

1	<i>Проект акта відповідає Конституції України</i>	так
2	<i>Проект акта відповідає чинним міжнародним договорам України, стандартам Ради Європи у сфері демократії, верховенства права та прав людини, положенням Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод з урахуванням практики Європейського суду з прав людини</i>	так
3	<i>Проект акта відповідає законам України / узгоджується із законами України</i>	так
4	<i>Проект акта відповідає актам Президента України / узгоджується із актами Президента України</i>	так
5	<i>Проект акта узгоджується з актами такої ж юридичної сили</i>	так
6	Проект Закону подано без додержання вимог пункту 5 § 33 глави 2 розділу 4 та абзацу першого пункту 1 § 70 глави 2 розділу 6 Регламенту Кабінету Міністрів України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 18 липня 2007 року № 950 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 09 листопада 2011 року № 1156), в частині погодження проєкту Закону Мінфіном, Мінекономіки, Мінцифри, Держгеокадастром, Мінагрополітики, МКСК, МОН, Мінмолодьспортом	

Чек-лист 2

Оцінка відповідності проєкту акта законодавства принципу недискримінації (антидискримінаційна експертиза)

Підсумкова оцінка: відповідний.

Критерії оцінки:

1	<i>При підготовці проєкту акта:</i>	
1.1	забезпечено відсутність положень, які створюють ситуацію, за якої особа та/або група осіб за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, віку, інвалідності, етнічного та соціального походження, громадянства, сімейного та майнового стану, місця проживання, мовними ознаками, іншими ознаками, які були, є та можуть бути дійсними або припущеними, зазнає обмеження у визнанні, реалізації або користуванні правами і свободами в будь-якій формі, встановленій Законом України «Про засади запобігання	так

	та протидії дискримінації в Україні», крім випадків, коли таке обмеження має правомірну, об'єктивно обґрунтовану мету, способи досягнення якої є належними та необхідними	
1.2	забезпечено відсутність положень щодо дискримінації з боку державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, їх посадових осіб, юридичних осіб публічного та приватного права, а також фізичних осіб у формі: прямої дискримінації; непрямої дискримінації; підбурювання до дискримінації; пособництва у дискримінації; утиску	так
1.3	дотримано принципу недискримінації у сфері громадсько-політичної діяльності; державної служби та служби в органах місцевого самоврядування; правосуддя; трудових відносин, у тому числі застосування роботодавцем принципу розумного пристосування; охорони здоров'я; освіти; соціального захисту; житлових відносин; доступу до товарів і послуг; інших сферах суспільних відносин, а саме – забезпечено: рівність прав і свобод осіб та/або груп осіб; рівність перед законом осіб та/або груп осіб; повагу до гідності кожної людини; рівні можливості осіб та/або груп осіб	так
2	<i>Запропоновані проектом акта позитивні дії мають правомірну, об'єктивно обґрунтовану мету, спрямовану на усунення юридичної чи фактичної нерівності у можливостях для особи та/або групи осіб реалізовувати на рівних підставах права і свободи, надані їм Конституцією і законами України</i>	так
3	<i>Внаслідок прийняття акта неможливе в короткостроковій або довгостроковій перспективі погіршення/ послаблення: забезпечення рівності прав і свобод осіб та/або груп осіб; забезпечення рівності перед законом осіб та/або груп осіб; поваги до гідності кожної людини; забезпечення рівних можливостей осіб та/або груп осіб</i>	так

Чек-лист 3

Оцінка відповідності проекту акта законодавства вимогам нормопроєктувальної техніки

Підсумкова оцінка: невідповідний.

Критерії оцінки:

1	<i>Проект акта відповідає вимогам нормопроєктувальної техніки</i>	ні
1.1	чи відповідає назва проекту акта його змісту	
1.2	чи відповідає проект акта вимогам щодо виду нормативно-правового акта	
1.3	чи дотримано вимог щодо вичерпності охоплення кола питань, що належать до предмета правового регулювання проекту акта	ні
1.4	чи не виходить зміст проекту акта за межі предмета його правового	

	регулювання	
1.5	чи дотримано вимог щодо зменшення до мінімуму кількості актів з одного питання	
1.6	чи дотримано вимог щодо неприпустимості повтору нормативних положень, визначених раніше прийнятими актами	
1.7	чи дотримано вимог щодо узгодженості положень проєкту акта з актами законодавства	ні
1.8	чи дотримано вимог внесення змін до актів законодавства, визнання їх такими, що втратили чинність, або скасування	
1.9	чи дотримано вимог правил нормопроєктувальної техніки щодо посилань на інші акти законодавства	
1.10	чи дотримано вимог щодо написання найменувань органів державної влади, інших державних органів, підприємств, установ та організацій	
1.11	чи дотримано вимог щодо зазначення джерел опублікування актів законодавства	ні
1.12	чи є проєкт акта логічно послідовним з точки зору викладу тексту акта	
1.13	чи дотримано вимог щодо взаємозв'язку нормативних положень та структури проєкту акта	
1.14	чи дотримано вимог щодо належної ясності викладу, точності, лаконічності та доступності мови проєкту акта	ні
1.15	чи дотримано вимог щодо неприпустимості в проєкті акта суперечності смислового плану	
1.16	чи дотримано вимог щодо термінології нормативно-правового акта	ні
1.17	чи дотримано вимог стосовно стилю і викладу тексту проєкту акта	ні
1.18	чи дотримано вимог щодо правил застосування слів іноземного походження	
1.19	чи дотримано вимог щодо відсутності в проєкті акта значної кількості винятків із загальних правил	
1.20	чи дотримано інших вимог нормопроєктувальної техніки	

Обґрунтування зазначених невідповідностей (неузгодженостей):

№ з/п	Положення проєкту акта	Обґрунтування невідповідності (неузгодженості)	Пропозиція щодо усунення невідповідностей (неузгодженостей)
1	Частиною восьмою статті 10 проєкту Закону передбачено, що <i>наруга над місцями пам'яті, їх руйнування або знищення тягне за собою відповідальність згідно із законом</i>	<i>1.3. Не дотримано вимог щодо вичерпності охоплення кола питань, що належать до предмета правового регулювання проєкту акта.</i> Запропоноване положення містить норму бланкетного характеру щодо відповідальності за наругу над місцями пам'яті, їх руйнування або знищення. При цьому відповідно до пункту 6 статті 1 проєкту Закону <i>місце пам'яті Українського народу (далі –</i>	Проект Закону потребує перегляду та доопрацювання з урахуванням наведеного

		<u>місце пам'яті</u>) – це локалізована в просторі територія та розміщені (встановлені, споруджені) на ній об'єкти, що пов'язані з історією України і використовуються, у тому числі, для здійснення комеморативних заходів. <i>Позначеннями місць пам'яті можуть бути пам'ятник, пам'ятний знак, меморіальна дошка.</i> Тобто наведене поняття є досить узагальненим, адже стосується широкого спектру об'єктів, які за відповідних умов можуть вважатися місцем пам'яті. У свою чергу звертаємо увагу, що статтею 297 Кримінального кодексу України (далі – КК) встановлено відповідальність за <u>наругу над могилою, іншим місцем поховання або над тілом померлого.</u> При цьому у <i>диспозиціях частин першої, другої вказаної статті передбачено кримінальну відповідальність за:</i> наругу над могилою, іншим місцем поховання, над тілом (останками, прахом) померлого або над урною з прахом померлого, а також незаконне заволодіння тілом (останками, прахом) померлого, урною з прахом померлого, предметами, що знаходяться на (в) могилі, в іншому місці поховання, на тілі (останках, прахові) померлого; осквернення або руйнування братської могили чи могили Невідомого солдата, пам'ятника, спорудженого в пам'ять тих, хто боровся проти нацизму в роки Другої світової війни – радянських воїнів-	

		визволителів, учасників партизанського руху, підпільників, жертв нацистських переслідувань, воїнів-інтернаціоналістів та миротворців, а також осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і брали безпосередню участь в антитерористичній операції, у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації або іншої держави, визнаної Верховною Радою України агресором, учасників Революції Гідності, борців за незалежність України у XX столітті. Тобто статтею 297 КК чітко визначено перелік тих об'єктів, за наругу над якими або осквернення чи руйнування яких передбачено притягнення до відповідальності. Порівняння змісту наведених положень КК та проекту Закону дає підстави дійти висновку, що перелік об'єктів, за які передбачено кримінальну відповідальність, є більш вузьким на відміну від тих об'єктів, які можуть належати до запропонованої категорії «місце пам'яті». Зазначене зумовлює ситуацію, за якої правове регулювання щодо відповідальності за наругу, руйнування або знищення місць пам'яті не повною мірою охоплюється дією вищенаведеної норми КК. Водночас аналіз законодавства не виявив інших нормативно-правових актів, предмет регулювання яких стосувався б притягнення до відповідальності за наругу над місцями пам'яті, їх	

		руйнування або знищення. Отже, постає питання щодо практичної реалізації запропонованого проєктом Закону положення в частині притягнення до відповідальності <i>«згідно із законом»</i>. З огляду на викладене не виключено, що поставленої мети – притягнення до відповідальності за наругу над місцем пам'яті можливо досягнути лише за умови закріплення (конкретизації) у відповідних законодавчих актах відповідних засад відповідальності за такі правопорушення. Проте на цей час проєкт Закону не закріплює таких змін, зокрема, і в частині уточнення вказаної норми КК	
2	Пунктом 10 статті 1 проєкту Закону визначено, що <i>Український інститут національної пам'яті – центральний орган виконавчої влади, що реалізує політику національної пам'яті</i>. Пунктом 3 статті 15 проєкту Закону пропонується встановити, що <i>Український інститут національної пам'яті у встановленому порядку погоджує проєкти законів, інших актів законодавства, які надходять на погодження від інших центральних органів виконавчої влади, готує в межах повноважень, передбачених законом, висновки і пропозиції до проєктів законів, інших актів законодавства, які подаються на розгляд</i>	<i>1.7. Не дотримано вимог щодо узгодженості положень проєкту акта з актами законодавства.</i> До запропонованого зазначаємо, що відповідно до пункту 6 частини першої статті 44 Закону України «Про Кабінет Міністрів України» <i>Міністр України погоджує проєкти законів, актів Президента України та Кабінету Міністрів України, що вносяться на розгляд Кабінету Міністрів України, з питань, що належать до сфери діяльності міністерства, центральних органів виконавчої влади, діяльність яких спрямовується і координується ним.</i> Також відповідно до абзацу першого частини другої статті 1 Закону України «Про центральні органи виконавчої влади» (далі – Закон) міністерства забезпечують формування та реалізують державну політику в одній чи	Пункт 3 статті 15 проєкту Закону в цій частині потребує доопрацювання

	Кабінету Міністрів України, та проєктів законів, внесених на розгляд Верховної Ради України іншими суб'єктами права законодавчої ініціативи, нормативно-правових актів Верховної Ради Автономної Республіки Крим	декількох сферах, інші центральні органи виконавчої влади виконують окремі функції з реалізації державної політики. Згідно з пунктами 1, 4 статті 7 Закону основними завданнями міністерства як органу, що забезпечує формування та реалізує державну політику в одній чи декількох сферах, є забезпечення нормативно-правового регулювання; узагальнення практики застосування законодавства, розроблення пропозицій щодо його вдосконалення та внесення в установленому порядку проєктів законодавчих актів, актів Президента України, Кабінету Міністрів України на розгляд Президентіві України та Кабінету Міністрів України. Водночас статтею 16 Закону, зокрема, визначено, що центральні органи виконавчої влади утворюються для виконання окремих функцій з реалізації державної політики. Діяльність центральних органів виконавчої влади спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через відповідних міністрів згідно із законодавством. Враховуючи зазначене, можна дійти висновку, що погодження проєктів законів, інших актів законодавства є реалізацією міністерством належної йому функції формування державної політики у відповідній сфері	
3	Статтею 12 проєкту Закону пропонується визначити суб'єктами політики національної пам'яті, зокрема,	<i>1.7. Не дотримано вимог щодо узгодженості положень проєкту акта з актами законодавства.</i> Відповідно до норм	Стаття 12 проєкту Закону у цій частині потребує доопрацювання

	Верховну Раду України, Президента України	Основного Закону України державна влада в Україні здійснюється на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову, органи якої здійснюють свої повноваження у встановлених цією Конституцією межах і відповідно до законів України. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України (стаття 6, частина друга статті 19 Конституції України). Конституція України містить вичерпний перелік повноважень Президента України та Верховної Ради України, якими вони наділені для здійснення покладених на нього функцій. Це впливає зі змісту пункту 31 частини першої статті 106 Конституції України, відповідно до якого Президент України здійснює інші повноваження, визначені Конституцією України. Так само зі змісту частини другої статті 85 Конституції України впливає, що повноваження Верховної Ради України визначаються лише Основним Законом України. Конституційний Суд України неодноразово вказував у своїх рішеннях, що повноваження Президента України та Верховної Ради України визначаються виключно Конституцією України і не можуть бути розширені законом або іншим нормативно-правовим актом (зокрема, рішення Конституційного Суду України від 10 червня 2010 року № 16-рп, від 13 червня 2019 року № 5-р)	

4	Пунктом 4 статті 15 проєкту Закону пропонується встановити, що <i>Український інститут національної пам'яті</i> здійснює у межах повноважень <i>нормативно-правове регулювання</i> у сфері національної пам'яті	<i>1.7. Не дотримано вимог щодо узгодженості положень проєкту акта з актами законодавства.</i> Частиною першою статті 23 Закону визначено, що центральний орган виконавчої влади у межах своїх повноважень, на основі і на виконання Конституції та законів України, актів Президента України та постанов Верховної Ради України, прийнятих відповідно до Конституції та законів України, актів Кабінету Міністрів України та наказів міністерств видає накази <i>організаційно-розпорядчого</i> характеру та накази, які є адміністративними актами, організовує та контролює їх виконання	Пункт 4 статті 15 проєкту Закону в цій частині потребує доопрацювання
5	Частиною другою статті 20 проєкту Закону пропонується встановити, що громадські об'єднання та інші інститути громадянського суспільства у межах компетенції, зокрема: беруть участь у реалізації Державної стратегії; самостійно та спільно з іншими суб'єктами політики національної пам'яті організовують просвітницькі, наукові, культурно-мистецькі, інші заходи у сфері національної пам'яті; реалізують комеморативні та інші заходи у сфері національної пам'яті, у тому числі з відзначення ювілейних, пам'ятних та історичних дат, увічнення пам'яті осіб, визначених статтею 6	<i>1.7. Не дотримано вимог щодо узгодженості положень проєкту акта з актами законодавства.</i> Законом України «Про громадські об'єднання» передбачено, що громадське об'єднання – це добровільне об'єднання фізичних осіб та/або юридичних осіб приватного права для здійснення та захисту прав і свобод, задоволення суспільних, зокрема, економічних, соціальних, культурних, екологічних та інших інтересів. Громадські об'єднання утворюються і діють з урахуванням принципу самоврядності, який передбачає право членів (учасників) громадського об'єднання самостійно здійснювати управління діяльністю громадського об'єднання відповідно до його мети (цілей), визначати	Частина друга статті 20 проєкту Закону в цій частині потребує доопрацювання

	цього Закону	напрями діяльності, а також невтручання органів державної влади, інших державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування в діяльність громадського об'єднання, крім випадків, визначених законом (частина перша статті 1, пункт 2 частини першої, частина третя статті 3)	
6	У тексті проєкту Закону вживається власна назва «Український інститут національної пам'яті» в усіх відмінках. Також підпунктом 1 пункту 2 розділу VI «Прикінцеві та перехідні положення» проєкту Закону пропонується внести зміни до частини першої статті 16 та частини другої статті 17 Закону, встановивши, що центральні органи виконавчої влади утворюються для виконання окремих функцій з реалізації державної політики як служби, агентства, інспекції, комісії, бюро, Український інститут національної пам'яті. У разі якщо завданням центрального органу виконавчої влади є реалізація державної політики у сфері відновлення та збереження національної пам'яті, центральний орган виконавчої влади утворюється як Український інститут національної пам'яті. Крім того, у тексті проєкту Закону вживаються правові	<i>1.7. Не дотримано вимог щодо узгодженості положень проєкту акта з актами законодавства.</i> У зв'язку з наведеним звертаємо увагу, що запропоноване не може бути підтримане, оскільки Кабінет Міністрів України, реалізуючи своє дискреційне конституційне повноваження, визначене пунктом 9¹ статті 116 Конституції України, виходячи з коштів, передбачених у Державному бюджеті України на утримання органів виконавчої влади, утворює, реорганізовує і ліквідує відповідно до закону міністерства, інші центральні органи виконавчої влади або ж покладає визначені законами повноваження на вже існуючі центральні органи виконавчої влади шляхом затвердження змін до їх положень. Питання організації, повноважень та порядку діяльності центральних органів виконавчої влади врегульовано положеннями Закону. Законом визначено, що міністерство є центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику в одній чи декількох визначених Кабінетом Міністрів України сферах, визначає пріоритетні	Проект Закону в цій частині потребує перегляду, а підпункт 1 пункту 2 розділу VI «Прикінцеві та перехідні положення» проєкту Закону необхідно виключити

	конструкції «центрального орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сферах освіти і науки», «центрального орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері соціального захисту ветеранів війни, осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, постраждалих учасників Революції Гідності, членів сімей таких осіб та членів сімей загиблих (померлих) ветеранів війни, членів сімей загиблих (померлих) Захисників і Захисниць України», «центрального орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері молодіжної політики», «центрального орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності»	напрями розвитку, забезпечує нормативно-правове регулювання, вправі видавати накази нормативно-правового змісту (частина друга статті 1, частина перша статті 6, статті 7, 15), інші ж центральні органи виконавчої влади таких повноважень не мають, а виконують виключно окремі функції з реалізації державної політики, їх основними завданнями є, зокрема, надання адміністративних послуг, здійснення державного нагляду (контролю), управління об'єктами державної власності внесення пропозицій щодо забезпечення формування державної політики на розгляд міністрів, які спрямовують та координують їх діяльність; ці органи в межах своїх повноважень видають лише накази організаційно-розпорядчого характеру (частина друга статті 1, частина перша статті 16, частина перша статті 17, частина перша статті 23). З метою уникнення втручання Парламенту у компетенцію Кабінету Міністрів України при реалізації ним своїх конституційних повноважень щодо утворення, реорганізації і ліквідації міністерств та інших центральних органів виконавчої влади, а також узгодження з положеннями Закону, центральний орган виконавчої влади, який виходячи з конкретного повноваження формує державну політику у відповідній сфері (зокрема, шляхом нормативно-правового регулювання) у <i>законопроєктах</i> слід визначати як «центрального орган виконавчої влади, що	

		забезпечує формування державної політики у сфері ...», а у випадку, коли конкретне повноваження за своїм змістом направлено на реалізацію державної політики – як «центрального орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ...»	
7	Згідно із запропонованими змінами до Закону України «Про увічнення перемоги над нацизмом у Другій світовій війні 1939–1945 років» у частині доповнення новою статтею 4-2 (у редакції підпункту 3 пункту 2 розділу VI «Прикінцеві та перехідні положення» проекту Закону): перейменування (присвоєння назв) географічних об'єктів, яким присвоєні назви, пов'язані з опором та вигнанням нацистських окупантів з України, здійснюється в установленому порядку з урахуванням думки населення, яке проживає на території, де розташовані ці об'єкти, шляхом проведення в установленому порядку громадського обговорення (громадських слухань) у тих територіальних громадах, де розміщені зазначені географічні об'єкти, та роз'яснень і рекомендацій центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері відновлення та	1.7. Не дотримано вимог щодо узгодженості положень проекту акта з актами законодавства. Правові основи регулювання відносин та діяльності, пов'язаних із встановленням назв географічних об'єктів, а також унормуванням, обліком, реєстрацією, використанням та збереженням географічних назв, визначені Законом України «Про географічні назви». Відповідно до частини тринадцятої статті 5 зазначеного Закону перейменування географічних об'єктів здійснюється з урахуванням думки населення, яке проживає на території, де розташовані ці об'єкти, шляхом проведення консультацій з громадськістю щодо запропонованих змін. Отже, вимоги щодо обов'язкового врахування думки населення при здійсненні перейменування географічних об'єктів вже передбачені спеціальним законом. При цьому спосіб такого врахування є відмінним від пропонованого проектом Закону. Водночас необхідність отримання для перейменування географічних об'єктів роз'яснень і рекомендацій центрального органу виконавчої влади, що	Підпункт 3 пункту 2 розділу VI «Прикінцеві та перехідні положення» проекту Закону слід доопрацювати з урахуванням наведеного

	<i>збереження національної пам'яті Українського народу»</i>	<i>реалізує державну політику у сфері відновлення та збереження національної пам'яті Українського народу, Закон України «Про географічні назви» не передбачає.</i> <i>При цьому відповідні зміни до Закону України «Про географічні назви» проектом Закону не вносяться</i>	
8	<i>Підпунктом 8 пункту 2 розділу VI «Прикінцеві та перехідні положення» проекту Закону пропонується внести зміну до частини другої статті 1 Закону України «Про адміністративну процедуру» (далі – ЗАП), встановивши, що дія цього Закону не поширюється на відносини, що виникають під час визнання осіб реабілітованими або потерпілими від репресій</i>	<i>1.7. Не дотримано вимог щодо узгодженості положень проекту акта з актами законодавства.</i> <i>До запропонованого зазначаємо, що у преамбулі та статті 1 Закону України «Про реабілітацію жертв репресій комуністичного тоталітарного режиму 1917–1991 років» зазначено, що Верховна Рада України від імені Українського народу прийняла цей Закон, керуючись положеннями Загальної декларації прав людини 1948 року, Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року та беручи до уваги резолюції Парламентської Асамблеї Ради Європи № 1096 (1996) щодо ліквідації спадщини колишніх комуністичних тоталітарних режимів, № 1481 (2006) від 26 січня 2006 року щодо необхідності міжнародного засудження злочинів тоталітарних комуністичних режимів з метою відновлення історичної справедливості, встановлення порядку реабілітації репресованих осіб та осіб, які потерпіли від репресій комуністичного тоталітарного режиму 1917–1991 років, відновлення їхніх політичних, соціальних, економічних та інших прав, визначення порядку</i>	<i>3 урахуванням наведеного, підпункт 8 пункту 2 розділу VI «Прикінцеві та перехідні положення» проекту Закону необхідно виключити</i>

		відшкодування шкоди, завданої таким особам унаслідок репресій комуністичного тоталітарного режиму 1917–1991 років, недопущення повторення злочинів тоталітарних режимів. У свою чергу звертаємо увагу, що статтею 20 Хартії основоположних прав Європейського Союзу (далі – Хартія) встановлено, що усі рівні перед законом. Частинами першою, другою статті 41 Хартії визначено, що кожна особа має право на те, щоб установи, органи, служби та агенції Союзу розглядали її справу неупереджено, справедливо та протягом розумного строку. Це право охоплює: (а) право кожної особи на те, що її заслухають, перш ніж вживати щодо неї будь-якого індивідуального заходу, що може на неї негативно вплинути; (б) право кожної особи на доступ до своєї особової справи з дотриманням законних інтересів конфіденційності, професійної та комерційної таємниці; (с) обов'язок адміністрації обґрунтовувати свої рішення. Отже, виведення з-під дії ЗАП відносин, що виникають під час визнання осіб реабілітованими або потерпілими від репресій, призведе до розбіжностей між відповідним законодавством України та правом Європейського Союзу та несе в собі значний ризик погіршення захисту прав громадян, що становлять загальний інтерес, зокрема, на відновлення історичної справедливості, відновлення їхніх політичних, соціальних,	

		економічних та інших прав, визначення порядку відшкодування шкоди, завданої таким особам унаслідок репресій комуністичного тоталітарного режиму 1917–1991 років. Також повідомляємо, що вимогою інтеграційних прагнень України в європейський правовий простір є докорінне реформування правової системи та наближення її до європейських стандартів. Саме за рахунок впровадження європейських стандартів забезпечується можливість наближення правових систем, що є ключовим чинником гармонізації національного законодавства та законодавства Європейського Союзу. Адаптація національного законодавства до системи права Європейського Союзу – це перший етап тривалого процесу наближення національної системи права. Прийняття ЗАП дозволило наблизити Україну до європейських стандартів (наприклад, до вимог Європейської Конвенції про права людини, Рекомендації Ради Європи CM/Rec 2007(7) про належне управління, Хартії фундаментальних прав Європейського Союзу). Про відповідність ЗАП європейським стандартам у своїх висновках зазначали фахівці Програми SIGMA. Основною метою реалізації ЗАП є встановлення високого рівня захисту прав фізичних та юридичних осіб через єдині правила, процедури та принципи в усіх сферах державного управління. Подібні закони були успішно	

		впроваджені в країнах – членах ЄС. Такий підхід узгоджується з основними принципами права на якісне управління (право бути вислуханим, обґрунтування адміністративних рішень, ефективний засіб правового захисту тощо) – це фундаментальне право громадян ЄС, яке закріплено у статті 41 Хартії. Органи державного управління зобов'язані їх враховувати у всіх сферах задля захисту інтересів та прав громадян та суб'єктів економічної діяльності. На сьогодні Україна перебуває на шляху інтеграції до Європейського Союзу, що вимагає виконання відповідних завдань, а також надає можливості отримання фінансової допомоги у трансформації суспільства, правової системи та економіки. Для України євроінтеграційні реформи країни в сучасних умовах є пріоритетом. Слід зазначити, що у звіті Європейської комісії щодо оцінки прогресу України на її шляху до Євросоюзу від 08 листопада 2023 року наголошено, що ключовою подією у сфері надання послуг стало прийняття у 2022 році ЗАП, який є важливим для розвитку права на ефективне управління. Згідно з вказаним звітом у сфері реформи державного управління України в наступному році має бути забезпечене своєчасне приведення чинного законодавства у відповідність до Закону про адміністративні процедури в усіх секторах, охоплених його сферою	

		застосування, та Комісія звертає увагу, що слід утриматися від практики виведення правовідносин з-під дії ЗАП, оскільки це різко зменшить його загальний вплив. Додатково повідомляємо, що Кабінетом Міністрів України 04 березня 2023 року прийнято постанову № 220, якою затверджено Державну антикорупційну програму на 2023–2025 роки. Так, підпунктом 2.4.4.7.2 пункту 1.1 розділу 1 «Підвищення ефективності системи запобігання і протидії корупції» Заходів з виконання Державної антикорупційної програми на 2023–2025 роки передбачено моніторинг та надання обґрунтованих висновків-заперечень до проєктів законів, які передбачають зміни, спрямовані на звуження предметної сфери дії ЗАП. Також звертаємо увагу, що згідно з дорученням Прем'єр-міністра України Дениса Шмигала від 20 червня 2023 року № 18900/0/1-23 міністерствам, іншим центральним органам виконавчої влади необхідно припинити практику підготовки законопроєктів щодо непоширення Закону на окремі сфери державного управління	
9	До розділу VI «Прикінцеві та перехідні положення» проєкту Закону в частині зазначення джерел офіційного опублікування законів України, до яких пропонується внести зміни	<i>1.11. Не дотримано вимог щодо зазначення джерел опублікування актів законодавства.</i> Відповідно до вимог нормопроєктувальної техніки у законах, до яких вносяться зміни, обов'язково зазначається джерело опублікування – Відомості Верховної Ради України	У розділі VI «Прикінцеві та перехідні положення» проєкту Закону слід зазначити джерела офіційного опублікування законів України, до яких пропонується внести зміни

10	Статтею 9 проекту Закону передбачено, що <u>основними формами увічнення пам'яті</u> є, зокрема, <u>створення, упорядкування та збереження місць пам'яті, у тому числі місць поховань, встановлення меморіальних споруд, меморіальних дощок, інших пам'ятних знаків</u>	<i>1.14. Не дотримано вимог щодо належної ясності викладу, точності, лаконічності та доступності мови проекту акта.</i> З аналізу запропонованого положення випливає, що формою увічнення пам'яті є, зокрема, <u>встановлення меморіальних споруд, меморіальних дощок та інших пам'ятних знаків.</u> При цьому, використовуючи такі поняття, як «меморіальна споруда», «меморіальна дошка», «інші пам'ятні знаки», проектом Закону у статті 1 запропоновано визначення лише терміна <u>«меморіальна дошка»</u>, згідно з яким це пам'ятний знак, встановлений на нерухомих об'єктах культурної спадщини, інших спорудах або інших місцях пам'яті, із текстом, що розкриває зв'язок даного об'єкта або місця пам'яті з історичними подіями та/або особами. Водночас відсутність дефініцій інших застосованих термінів спричиняє юридичну невизначеність положень проекту Закону в частині їх вживання. Так, наприклад, постає питання, що слід розуміти під «іншими пам'ятними знаками» та чи належать до вказаної категорії об'єктів, наприклад, <u>намогильні споруди</u>, якими відповідно до положень статті 2 Закону України «Про поховання та похоронну справу» є <u>пам'ятні споруди, що встановлюються на могилах та увічнюють пам'ять про померлих</u>	Проект Закону потребує перегляду та доопрацювання з урахуванням наведеного
11	Згідно із запропонованими змінами до Закону	<i>1.14. Не дотримано вимог щодо належної ясності викладу, точності,</i>	Підпункт 14 пункту 2 розділу VI «Прикінцеві та

	України «Про географічні назви» в частині доповнення статті 5 Закону України «Про географічні назви» частиною п'ятнадцятою (у редакції підпункту 14 пункту 2 розділу VI «Прикінцеві та перехідні положення» проекту Закону): Порядок повернення історичних назв географічним об'єктам у рамках відновлення історичної топонімії корінних народів України розробляється Кабінетом Міністрів України. Перейменування відповідних об'єктів топонімії на тимчасово окупованих територіях передбачає проведення консультацій із всеукраїнськими асоціаціями органів місцевого самоврядування, Національною академією наук України, представницькими органами корінних народів, а також погодження із центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері відновлення та збереження національної пам'яті Українського народу та Національною комісією зі стандартів державної мови	<i>лаконічності та доступності мови проекту акта.</i> Абзацом п'ятим пункту 3 розділу VI «Прикінцеві та перехідні положення» проекту Закону передбачається, що приведення у відповідність до вимог статті 4 Закону України «Про увічнення перемоги над нацизмом у Другій світовій війні 1939–1945 років» написів та зображень на пам'ятниках, пам'ятних знаках, інших об'єктах місць пам'яті Другої світової війни 1939–1945 років, якщо такі пам'ятники, пам'ятні знаки, інші об'єкти місць пам'яті Другої світової війни 1939–1945 років <i>знаходяться на території, яка на день набрання чинності цим Законом є тимчасово окупованою, здійснюється у порядку, визначеному абзацами першим – четвертим цього пункту, після завершення процесу деокупації відповідної території.</i> Водночас положення частини п'ятнадцятої статті 5 Закону України «Про географічні назви» (у редакції проекту Закону) аналогічних вимог не містить, що передбачає можливість здійснення перейменування відповідних об'єктів топонімії на тимчасово окупованих територіях до їх деокупації. Зазначене унеможливило перейменування відповідних об'єктів топонімії з огляду на невизначеність щодо способу обов'язкового врахування думки населення при здійсненні такого перейменування на окупованих територіях, зокрема, порядку проведення консультацій з представницькими органами корінних народів тощо	перехідні положення» проекту Закону пропонуємо доопрацювати з урахуванням наведеного

12	До пункту 2 розділу VI «Прикінцеві та перехідні положення» проекту Закону	<i>1.14. Не дотримано вимог щодо належної ясності викладу, точності, лаконічності та доступності мови проекту акта.</i> Відповідно до вимог нормопроєктувальної техніки під час підготовки тексту проекту акта слід дотримуватися принципу належної ясності викладу, точності опису, що базується на правильному та професійно грамотному доборі слів і словосполучень (термінів), точності, лаконічності і водночас доступності мови актів	У пункті 2 розділу VI «Прикінцеві та перехідні положення» проекту Закону слід правильно зазначити нумерацію підпунктів, оскільки відсутній підпункт 7
13	Статтею 1 проекту Закону передбачено визначення термінів, які вживаються в його положеннях	<i>1.16. Не дотримано вимог щодо термінології нормативно-правового акта.</i> Варто зауважити, що проект Закону оперує низкою термінів, визначення яких ним не запропоновано, водночас їх зміст розкрито в інших законах України. Так, <i>наприклад</i>, згідно з положеннями частини першої статті 10 проекту Закону <i>місцями пам'яті є, зокрема, <u>місця почесних поховань, місця поховань</u>.</i> При цьому визначення понять «місце поховання», «місце почесного поховання» регламентовано положеннями статті 2 Закону України «Про поховання та похоронну справу». Водночас у проекті Закону відсутня вказівка на те, що вказані терміни, а також інші, якими він оперує, проте визначення яких не пропонує у статті 1, вживаються у значеннях, наведених у відповідних законодавчих актах. Зазначене свідчить про недотримання вимог нормопроєктувальної техніки	Проект Закону потребує доопрацювання з урахуванням наведеного

		щодо точності термінології, її уніфікованості та мовного оформлення. Так, за усталеною практикою нормотворення у разі, якщо певний термін визначено в законі, у проєкті акта з метою усунення дублювання можливе посилення на відповідний закон	
14	Підпунктом 3 пункту 2 розділу VI «Прикінцеві та перехідні положення» проєкту Закону пропонується у Законі України «Про увічнення перемоги над нацизмом у Другій світовій війні 1939–1945 років» статтю 4 викласти у редакції, згідно з частиною першою якої <i>місцями пам'яті Другої світової війни 1939–1945 років визнаються військові кладовища, військові ділянки на кладовищах, військові братські та одинокі могили, намогильні споруди, розташовані на місцях поховань, місцях почесних поховань, пам'ятники, пам'ятні знаки, меморіальні дошки, будівлі, споруди, комплекси (ансамблі), їх частини, об'єкти монументального мистецтва, інші об'єкти, визначні місця, що увічнюють пам'ять про події Другої світової війни 1939–1945 років, її учасників та жертв</i>	<i>1.16. Не дотримано вимог щодо термінології нормативно-правового акта.</i> У частині використання мовної конструкції «<i>військові ділянки на кладовищах</i>» звертаємо увагу, що Закон України «Про поховання та похоронну справу», який визначає загальні правові засади здійснення в Україні діяльності з поховання померлих, <i>оперує термінологічною конструкцією «військові ділянки на цивільних кладовищах» та «військові кладовища»</i> Так, частиною другою статті 30 вказаного Закону передбачено, що утримання <i>військових кладовищ, військових ділянок на цивільних кладовищах, військових братських та одиночних могил</i> забезпечують виконавчі органи сільських, селищних, міських рад, органи виконавчої влади із залученням органів охорони культурної спадщини відповідно до їх повноважень	Проект Закону потребує доопрацювання з метою взаємоузгодження термінології із Законом України «Про поховання та похоронну справу»
15	Проектом Закону вживаються слова «обласні, Київська та Севастопольська міські,	<i>1.16. Не дотримано вимог щодо термінології нормативно-правового акта.</i> Зазначені терміни не	Проект Закону потребує доопрацювання в частині вживання

	районні, <u>районні у містах</u> державні адміністрації», «організації закордонних українців»	узгоджуються з термінологією Конституції України, законів України «Про місцеві державні адміністрації», «Про закордонних українців»	відповідних слів
16	Проектом Закону вживаються слова «навчальних програм», «військовим навчальним закладам»	<i>1.16. Не дотримано вимог щодо термінології нормативно-правового акта.</i> Законодавством України про освіту вживаються терміни «освітня програма», «вищий військовий навчальний заклад», «заклад вищої освіти із специфічними умовами навчання», «військовий навчальний підрозділ закладу вищої освіти»	Проект Закону потребує доопрацювання в частині вживання відповідних слів
17	До статті 1 проекту Закону, якою пропонується надати визначення відповідних термінів	<i>1.17. Не дотримано вимог стосовно стилю і викладу тексту проекту акта.</i> Відповідно до вимог нормопроєктувальної техніки терміни наводяться в алфавітному порядку та в іменниковій формі	Стаття 1 проекту Закону в цій частині потребує доопрацювання
18	До розділу VI «Прикінцеві та перехідні положення» проекту Закону в цілому	<i>1.17. Не дотримано вимог стосовно стилю і викладу тексту проекту акта.</i> Відповідно до вимог нормопроєктувальної техніки закони, до яких вносяться зміни, розміщуються в хронологічному порядку прийняття актів	Розділ VI «Прикінцеві та перехідні положення» проекту Закону в цій частині потребує доопрацювання
19	Розділом VI «Прикінцеві та перехідні положення» проекту Закону вживаються слова «доповнити новою статтею», «доповнити новим пунктом», «доповнити новою частиною»	<i>1.17. Не дотримано вимог стосовно стилю і викладу тексту проекту акта.</i> Відповідно до вимог усталеної практики нормопроєктування у відповідних положеннях проекту Закону зазначаються слова «доповнити статтею», «доповнити пунктом», «доповнити частиною»	Проект Закону в цій частині потребує доопрацювання

**Оцінка відповідності проєкту акта законодавства
принципу забезпечення рівних прав та можливостей
жінок і чоловіків**

Підсумкова оцінка: відповідний.

Критерії оцінки:

1	<i>Проект акта законодавства:</i>	
1.1	відповідає міжнародним договорам України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, та резолюціям міжнародних конференцій, міжнародних організацій, її органів	так
1.2	відповідає національному законодавству України у сфері забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків	так
1.3	внаслідок прийняття нормативно-правового акта неможливе в короткостроковій або довгостроковій перспективі погіршення/послаблення захисту прав жінок/чоловіків	так
1.4	при підготовці проєкту акта законодавства зібрані та проаналізовані дані з розбивкою за статтю та віком	–
1.5	при підготовці проєкту акта законодавства визначені та враховані потреби жінок і чоловіків, хлопчиків та дівчаток	–
1.6	не містить положень прямої або непрямої дискримінації, підбурювання або утиску на основі статі особи або групи осіб	так
1.7	забезпечує збалансовану участь та рівні можливості для жінок і чоловіків різних груп у виборчому процесі, прийнятті рішень на всіх рівнях, представленості у державних органах та органах місцевого самоврядування, політичній чи громадській діяльності	–
1.8	не містить положень, які можуть призвести до обмеження прав або можливостей жінок або чоловіків у соціально-економічній сфері, доступі до інфраструктури та послуг, зайнятості, праці та одержанні винагороди за неї, у сфері підприємництва та соціального захисту, громадянства, шлюбу, сімейних відносин, материнства і батьківства, охорони здоров'я тощо	так
1.9	позитивні дії мають правомірну об'єктивно обґрунтовану мету, спрямовану на усунення юридичної/фактичної нерівності у можливостях жінок і чоловіків щодо реалізації прав і свобод	–

Оцінка відповідності проєкту міжнародного договору України, який пропонується схвалити (підписати) згідно з проєктом акта законодавства, Конституції та законам України

Підсумкова оцінка: проєкт акта законодавства не є проєктом акта законодавства, яким пропонується схвалення (підписання) проєкту міжнародного договору України.

Критерії оцінки:

1	<i>Проект міжнародного договору України відповідає Конституції України</i>	
2	<i>Проект міжнародного договору України відповідає законам України</i>	
3	<i>Інше</i>	